

university of groningen

Cultuur, Economie, Vrijtijdseconomie en Brede Welvaart

Presentatie voor de Cultuur voor Statenleden van de Provincie Groningen, Kantoor EuroSonic NoorderSlag, 17 september 2025.

Prof. dr. Jouke van Dijk

Hoogleraar Regionale Arbeidsmarktanalyse, Vakgroep Economische Geografie, Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen

Email: jouke.van.dijk@rug.nl Website: www.joukevandijk.nl

university of groningen

Waar gaan we het over hebben?

- Cultuur en Economie: is Cultuur een luxe voor een elite wat vooral geld kost of een noodzaak voor een bloeiend regionale economie en het versterken van de Brede Welvaart?
- Cultuur is heel breed:** kunst, musea, concerten (NNO), maar ook erfgoed, historie, creatieve industrie, festivals (ESNS), media en is er voor inwoners en bezoekers: **Vrijtijdseconomie**.
- Ophef over uitspraak "**minder wortel, meer frikandel**" van Friese gedeputeerden over cultuur. De gedeputeerde bedoelde minder geld en aandacht voor experimentele kunst en juist meer aandacht voor plattelandscultuur. Cultuur is dus breed!
- Wat zijn de effecten van VTE op de regionale economie?**

university of groningen

In 2024 heeft de provincie een Nieuw Economische Visie 2035 vastgesteld die bijdraagt aan **Groei Brede Welvaart**.

Brede Welvaart wordt met veel indicatoren gemeten. Die staan niet los van elkaar maar beïnvloeden elkaar ook!

university of groningen

Directe en indirecte effecten van de culturele sector

Direct:

- Productie en Werkgelegenheid bij de culturele organisaties.
- Verkoop tickets** voor musea, festivals en evenementen, etc. + **bestedingen** horeca etc. door bezoekers (en artiesten) van binnen en buiten de provincie (toerisme) en creëren werkgelegenheid via **multiplier effecten** bij afnemers en leveranciers in de provincie.

Indirect:

- Stedelijke aantrekkingskracht: creatieve steden zijn goed voor imago en **investeringsklimaat** en behoud en aantrekken van talent en bedrijven.
→ Moet je wel vertellen door goede **City en Regio Marketing!**
- Cultuur draagt bij aan aantrekkelijk woonklimaat en leefomgeving voor **bewoners**. Helpt ook voor aantrekken en behoud van **talent**. En dat leidt weer tot investeringen, werk en Brede Welvaart in Stad en Ommeland.

university of groningen

Maar er is meer:

Innovatie en creativiteit:

- Kunst en cultuur stimuleren **creatief** denken → basis voor **innovatie**. Creatieve industrie werkt samen met Tech en Onderwijs & Wetenschap (AI, gaming, VR, design, Campus Camera).
- Bedrijven gebruiken culturele input voor marketing en productontwikkeling.

Sociaal-economische samenhang:

- Cultuur versterkt **sociale cohesie en lokale identiteit en trots**.
- Festivals en kunstprojecten bevorderen **burgerparticipatie**.

Veel effecten zijn goed te kwantificeren in een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA), maar niet alles.

university of groningen

Cultuur is Breed en heeft veel effecten

Hoofdcategorie	Voorbeelden	Economische indicatoren
Kunst en podiumkunsten	Theater, muziek, literatuur, beeldende kunst	Voorstellingen, bezoekers, werkgelegenheid
Cultureel erfgoed	Musea, monumenten, immaterieel erfgoed	Bezoekers musea, erfgoedsubsidies
Audiovisuele & mediaproductie	Film, tv, radio, streamingdiensten	Omzet, export, werkgelegenheid media
Creative industrieën	Design, mode, architectuur, digitale creatie	Toegevoegde waarde, aantal bedrijven
Cultureel ondernemerschap	Festivals, poppodia, culturele centra	Bezoekers, kaartverkoop, horeca-omzet
Educatie & cultuurparticipatie	Kunstonderwijs, amateurkunst, workshops	Deelname onderwijs, amateurkunstverenigingen

